

Petri Lempinen/pg

13.11.2014

Opetus- ja kulttuuriministeriö
kirjaamo@minedu.fi

Lausuntopyyntöne 16.10.2014, OKM/57/010/2014

Toisen asteen koulutuksen ja vapaan sivistystyön järjestäjäverkon uudistaminen

- Järjestäjäverkon kokoaminen on välttämätöntä ammatilliseen koulutukseen kohdistuvien säästöjen vuoksi.
- Lakiesityksestä puuttuvat tarkat järjestämisluvien kriteerit sekä kiinteistöjen luovutuksiin yms. liittyvät verokäytännöt.
- STTK kannattaa erillistä järjestämisilupaa aikuiskoulutukselle.

Toisen asteen koulutus on historiansa suurimpiin kuuluvan mullistuksen edessä. Ammatillisen ja lukiokoulutuksen rahoituksen leikkaukset, rahoitusjärjestelmän uudistaminen sekä suunnitellut järjestäjäverkon kokoamisesta vaikuttavat suoraan koulutusjärjestelmän kykyyn palvella kansalaisia ja elinkeinoelämää. Tässä tilanteessa koulutus tarvitsee riittävät voimavarat uudistumiseen, ei leikkauksia.

Järjestäjäverkon ja rahoitusjärjestelmän uudistuksia on valmisteltu rinnakkain, mutta niiden yhteisvaikutuksia koulutuksen tarjontaan ei ole arvioitu. On suuri vaara, että toisen asteen koulutuksen kyky vastata yhteiskunnan tarpeisiin heikkenee. Tämä on täysin ristiriidassa yhteiskuntapolitiikan tavoitteiden kanssa. Leikkaukset ja esitettävät uudistukset eivät tue väestön ja siten työvoiman mahdollisimman korkean osaamisen ja sivistyksen turvaamista.

EU-puheenjohtajakaudellaan vuonna 2006 Suomi edisti tietoon perustuvaa johtamista. Ammatillisen koulutuksen tuloksellisuusrahoitus on yli kymmenen vuoden ajan tuottanut tietoa eri koulutuksen järjestäjien suoriutumisesta tehtävissään. Lisäksi Opetushallitus on kerännyt tietoa ja selvittänyt esimerkiksi opintojen keskeyttämistä. Nämä tiedot viestivät suoraan minkälaiset koulutuksen järjestäjät ovat selvinneet hyvin perustehtävistään. Tällaista tietoa ei ole käytetty tulevat järjestäjäverkon kriteereiden muodostamisessa.

Petri Lempinen/pg

13.11.2014

Koulutuksen järjestäjäverkkoa joudutaan arvioimaan, koska lukiokoulutus menettää yli 10 prosenttia, ammatillinen peruskoulutus 15 prosenttia ja ammatillinen lisäkoulutus jopa kolmanneksen rahoituksestaan. Ilman järjestäjäverkon kokonaistarkastelua heikoimmassa taloudellisessa asemassa olevat järjestäjät lopettavat toimintansa eikä väestön koulutustarpeisiin kyetä vastaamaan koko maassa. Toinen kokonaistarkastelua puoltava tekijä on maan väestökehitys. Opiskelu- ja työikäinen väestö kasvaa tai supistuu eri tahtiin maan eri osissa.

STTK uskoo, että vahvat koulutuksen järjestäjät huolehtivat riittävästä opiskelumahdollisuuksista ja voimien kokoaminen on keino vastata supistuvaan rahoitukseen. Järjestäjäverkon on taattava alueellisesti kattava ammatillisen ja lukiokoulutuksen tarjonta. Saavutettavissa oleva toisen asteen koulutus edellyttää riittävää rahoitusta oppilaitosverkon ylläpitämiseksi ja ICT:n hyödyntämiseksi.

Järjestäjäverkon uudistamisen lähtökohtina on oltava vapaa hakeutumisoikeus koulutukseen sekä lukion ja ammatillisen koulutuksen kehittäminen rinnakkaisina väylinä.

Rakennemuutoksen keskellä työelämän nopeastikin muuttuviin tarpeisiin vastaaminen edellyttää kohdennettua lisäkoulutuksen tarjontaa ja valtakunnallista aikuiskoulutuspolitiikkaa. Tätä tukevat ammatillisen perus- ja aikuiskoulutuksen erilliset järjestämisluvut. Lupamenettelyn tulee mahdollistaa joustavat koulutuspolut, esim. 2+1 mallin tarjoaminen opiskelijoille, myös vain ammatillista peruskoulutusta järjestävissä organisaatioissa.

Rakenteellisen uudistamisen toteuttaminen edellyttää, että opetus- ja kulttuuriministeriö voi peruuttaa nykyiset toimiluvat. Tämä oikeus on säädettävä kertaluonteisena ilman, että ministeriö saa pysyvän luvan lupien peruuttamiseen muuttuvan koulutustarpeen perusteella kuulematta koulutuksen järjestäjää.

Toisiinsa liittyvien lakiesitysten kesken on ristiriitaisuuksia. Uusien järjestämislupien on määrä tulla voimaan 2017 mahdollisella yhden vuoden siirtymäajalla. Rahoitusuudistus puolestaan antaa usean vuoden mittaisin siirtymäajan toiminnan sopeuttamiseen.

Lakipaketista puuttuvat asetukset, joten tarkkoja järjestämisluvun kriteereitä on tässä lausunnossa mahdoton arvioida.

Petri Lempinen/pg

13.11.2014

Koulutuksen järjestäjien yhdistymisiin liittyy merkittäviä omaisuuden ja kiinteistöjen siirtoja tai kiinteistöistä luopumisia. Lakiluonnoksessa tai sen perusteluissa ei ole otettu kantaa varansiirtoveroihin tai kiinteistöjen rakentamiseen saadun valtionrahoituksen palauttamiseen. Nämä ovat järjestäjän kannalta merkittäviä taloudellisia kysymyksiä. Verotusjärjestelyt ovat olleet merkittävä osa ammattikorkeakoulu-uudistusta ja ne on huomioitava myös toisen asteen koulutuksen rakenneuudistuksessa.

Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry

Antti Palola
puheenjohtaja
Jukka Ihanus
johtaja**Lisätietoja**

Petri Lempinen
koulutuspoliittinen asiantuntija
petri.lempinen@sttk.fi
040 766 7805